

Gr. N. num. 23.

1792 4 3^a

DE
HOMICIDIO EX VITAE TAEDIO

AD
OPPETENDAM MORTEM COMMISSO
NON MORTIS POENA
SED PERPETVIS CARCERIBVS PVNIENDO
BREVIS COMMENTATIO.

4

P. 439

—————
GUSTAVO HENRICO
QVAM
AVCTORITATE
EXCELLENTISSIMI PHILOSOPHORVM ORDINIS
P R A E S I D E
IOAN. MELCH. GOTTLIEB BESEKE

IVR. VTR. AC PHILOSOPH. DOCTORE

ET REG. SOC. VIADR. SODALI

DIE XXXI. OCTOBR. MDCCLXXII.

PLACIDO ERVDITORVM EXAMINI SVBIICIT

A V C T O R

BERNARDVS THEOPH. AB ENCKEVORT

EQVES-POMERANVS.

—————
HALAE MAGDEBVRGICAE
STANNO FRIDERICI AVGVSTI GRVNERTI.

BUENFRIED
LIVVING

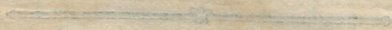

Dr. H. H. H. H.

DE
HOMICIDIO EX VITAE TABDIO

AD
OBTINENDAM MORTEM COMMISSO

NON MORTIS POENA
SED HEREDITIS GARGERIBVS PUNIENDO
BREVIS COMMENTATIO.

AVCTORITATE
EXCERPTISSIMI PHILOSOPHOVM ORDINIS

PRÆSIDIS
IOAN. MELCH. GOTTLIEB. BESKE

IVR. VIT. AC PHILOSOPH. DOCTORE

ET REG. SOC. VITAE PRAES.

DIE XXII OCTOB. MDCCXXII

REACTIO REVDITORVM EXAMINI SVBIECTA

AVCTOR

BERNARDVS THOMP. AL ENCKEVORT

AVCTO. HOMERIANVS.

HABAE M. A. D. N. R. O. C. A. E.
STANNO. TRIDIERIGI AVGVSTI GRAVITATI

PAR
AC
EXCELLENTISSIMO DOMINO
DOMINO
GVSTAPHO HENRICO
AB ENCKEVORT
POTENTISSIMI BORVSSORVM REGIS
REGIMINIS IN DVCATV POMERANO
PRAESIDI
DYNASTAE IN HOHEN-ZIETHEN, DERTZOW
MARIENWERDER, GARTZ, ROSENFELD
PLOENTZIG ET DOBBERPHVL

PARENTI SVO OPTIMO

HANC DISSERTATIONEM
STVDIORVM SVORVM

QVALECVNQVE SIT

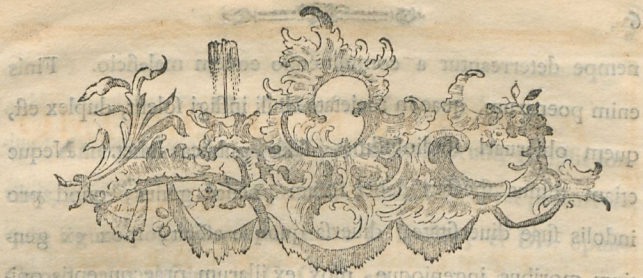
SPECIMEN
QVA DECET PIETATE

ET

QVA PAR EST ANIMI REVERENTIA
CONSECRAT

FILIVS EIVS AD CINERES VSQVE
OBSEQUIOSISSIMVS

BERNARDVS THEOPH. AB ENCKEVORT.

... §. 1.

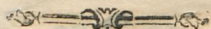

Instituti ratio.

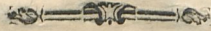
Praeclare praecipiunt, qui, optimi cuiusque esse
legislatoris, affirmant, id potissimum agere, vt sum-
ma in puniendo seruetur iustitia et poenae cum delicto proportio.
Ille enim bonum publicum ante omnia promouere tenetur, eaque
adhibere media, quibus ciuium actiones coerceri, ac prohiberi
possint, ne publica securitas atque salus detrimentum capiat.
Quibus mediis omnino poenas adscribendas esse, puto, non ob
delinquentem ipsumque solum, sed etiam, in quo maxima cer-
nitur sapientia diuinaque virtus, ob ceteros commilitones, vt hi

A nemi-

nempe deterreantur a committendo eodem maleficio. Finis
 enim poenarum, quae in societate ciuili infligi solent, duplex est,
 quem obseruari studiosissime, salus publica iubet. Neque
 etiam minus spectari debet ipsum poenae genus, quod pro
 indolis suae diuersitate, diuersa quoque efficit, mox ex gen-
 tium moribus ingenioque, mox ex illarum praeconceptis opi-
 nionibus, mox ex frequentia huius illiusue delicti determinan-
 dum. Nolumus autem nunc principia omnia tradere, quae
 vel poenas concernunt, vel alio modo principis curam in
 puniendo determinant, sed potius mens nobis est, ut ea
 breuibus edoceamus, quae in puniendo homicidio, ad mor-
 tem oppetendam ex vitae taedio commisso, obseruauimus.
 Quo maius igitur periculum illud est, quod ex hoc, ple-
 rumque ob superstiosam religionem commisso, atrocissimo
 delicto ceteris imminet, eo seuerius in delinquentes animad-
 verti, et ad securitatem aptiorem poenam eligi, curare debent
 superiores. Atque hanc quidem ob causam, proposuimus no-
 bis, inquirere in iustitiam poenae capitalis, quae homicidis eius-
 modi indistincte quandoque infligi solet, et ostendamus aliam
 plane poenam, ac solet, esse statuendam.

§. II.

LL. Criminalium sanctio.

Antequam autem omnia, quae dicenda erunt, ex ipsis fontibus, iure foeciali et ciuili vniuersali, hauriamus, liceat percurrere, quae legum posituarum hac in re sit sanctio, et DD. opinio. Quoad prius absolute in C. C. C. art. 137 constituitur

„syn jeder Mörder oder Todtschläger, wo er deshalb nit rechtmässig entschuldigung anführen kan, hat das Leben verwirkt.“

Tam generaliter de homicidii poena sancitum est, vt nulla exceptio in homicidio, ob vitae taedium commissio, fiat, nec, si stricte interpretari volumus, admitti possit; attamen nullo modo negari potest, ob circumstantias legumque rationes alia esse statuenda, et publicae salutis conuentiora. Quod vt faciamus, videamus prius, quid DD. Carolinae sanctionis interpretes proferant. Inter eos potissimum b. BOEHMERVS in Meditationibus in C. C. C. ad art. 137. §. 23 mitiorem poenam statuendam esse, censet, ob impotentiam animi, et loco curifragii, gladii poenam non immerito infligendam esse, praescribit. Videamus ipsiss. verba;

„Pla-

„Placuit nonnullis etiam eos huc referre, qui vitae pertaesi,
 „ex mera desperatione proxime occurrentem opprimunt, ideo,
 „quod nemo ab his sibi cauere possit. Fatcor, insidias et ani-
 „mum directum semper in hos cadere, sed impotentia animi,
 „quam desperatio producit, suadet, ut multum imputationi et
 „spontaneitati detrahatur et dandum aliquid sit erumpenti for-
 „tiori inclinationi, quae, etsi in se vitiosa sit, tantae efficaciae ta-
 „men est, ut quasi inuitum trahat, ac propellat ad exitium, contra,
 „alia ratio sit eorum, qui cum plena voluntatis libertate in scelus
 „hoc ruunt, et sic ex nulla parte speciem excusationis allegare
 „possunt. Vnde illi quidem non immerito gladii poenam: hi
 „vero crurifragium subeunt.

Pari modo consentit in mitiorem poenam KRESSIUS in
 Comment. ad C. C. C. §. II. no. 3. Statuit enim, illos, qui homi-
 cidium ex vitae taedio ad oppetendam mortem committunt,
 non esse *solche nutzwilige Mörder*, in quos Carolus rota
 animaduertit. Hinc gladii poenam decerni satis esse, videtur
 KRESSIO. Attamen nec BOEHMERO nec KRESSIO assentire
 ex iustis ac euentissimis rationibus possumus, qui quidem
 poenam capitalem non plane improbamus, sed in hoc solum-
 modo

modo delicto maxime incongruam arbitramur. Videamus, quomodo iprobemus.

§. III.

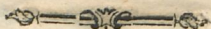
Poenae constitutum.

Non est, quod pluribus in definienda poena versemur, cuius constitutum esse, omnes consentiunt, continere *malum* ali- quod *passionis*. Malum istud, ut imperfectio cogitari debet, quae vel positiua vel priuariua est, h. e. vel defectus perfectionis vel existentia imperfectiois, quae vel animum, vel corpus, vel statum externum afficit. Iam vero, in quo pluribus hominis partibus haec imperfe- ctio ponitur, eo maior est poena. Sequitur inde, mortis poenam omnium grauissimam esse, cum ea scilicet et animum et corpus et statum simul summo gradu afficiat; sublata enim existentia tollitur fundamentum, siue si maius tollitur subiectum, cui inexistere possunt perfectiones. Recte inde concludunt, qui, quo atrocius sit delictum et ceteris periculosius, eo maiorem esse debere poenam, contendunt, applicantque hoc ad homi- cidium absque vlla laesione praecedente alterius, ex solo vitae suae taedio, commissum. Nihil habemus, quod contra ipsam

B

capitis

capitis poenam moneamus; si autem finem infligendae poenae, ad quem semper respicere debet, tum laesus, tum cui alio modo inde dunnum imminet, consideramus, multa sunt notatu dignissima.

§. IV.

Finis poenarum

Poenarum in genere modo vnicus, modo duplex potest esse finis, pro diversitate scilicet eius, qui punit, non qui punitur. In reo, in quem malo afficiendo animadvertitur, sufficit finis, vt in posterum a committendo eodeme alioque crimine desistat h. e. vt emendetur, atque hunc quidem finem in poenis priuatis potissimum cerni, nemo est, qui nesciat. Longe alia vero ratio puniendi est in delictis publicis h. e. qui statui ciuili directe damnum inferunt, poena publica quoque coercendis, in quibus scilicet tum, ad delinquentem, tum ad ceteros cives respici debet. In his enim omnia fere se referunt ad punientem, vt nempe non solum delinquentem corrigit, sed potius, vt se ipsum aliosque securos reddat contra mala imminetia, tum praesentia, tum futura.

§. V.

Finis poenae capitalis,

Quodsi principia haec ad capitis poenam applicare volueris, nullum finem in ipso puniendo videbis, nisi, vt physica facultas aliis in posterum nocendi adimatur; in ceteris vero, qui physice adhuc eodem modo nocere possunt, vt deterreantur, ob metum grauissimae poenae, qualis est capitis. Quod priorem finem attinet, quilibet lubenter concedet, illum etiam aliis mediis e. g. perpetua incarceratione obtineri posse, nec opus esse intuitu puniendi mortis poena; quoad posteriorem vero recte habes formatas regulas illas tritissimas: *quo quis peccat, eodem ille punitur; quo atrocius delictum, et quo maius damnum imminens veretur, eo grauior poena esse debet, ac diuor.* Inuenies itaque hac ratione proportionem recte institutam et iustitiam, nec primo intuitu errare videntur statuentes indistincte, homicidium poena mortis esse puniendum; sed tamen ob alias rationes easdemque grauiiores, videamus, quae sint reicienda.

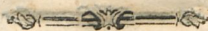
Mortis poena recte quidem homicidii poena statuitur, sed non ob quaevis
 delicta; quae capitalia nuncupari solent. Quo pertinet homi-
 cidium ex vitae caedio commissum, quia ratione delinquentis est incongruum.
 Concedamus aptissimam capitis poenae cum homicidio ex
 vitae caedio commissio esse proportionem, largiamur iustitiam
 maximam; nihilominus capitis poena in eiusmodi delicto proprio
 suo sine desituitur, tum intuitu ipsius delinquentis, tum intuitu
 reliquorum civium in quorum exemplum puniendus est. Primo
 de delinquente, et certum est, malum, quod infligitur ei, qui
 illud non tamquam malum cogitat, nullo modo esse poenam;
 quin imo qui ut bonum sibi repraesentavit, ad quod obtinendum
 delictum capitale maxime congruum esse, arbitratus est.
 Quid inde? mortis poena intuitu homicidae ex vitae caedio, non
 erit poena; sed potius obtentio finis, quem appetebat. Non
 enim omnes iisdem reguntur opinionibus, unde saepissime acci-
 dere solet, ut hic sibi bonum cogitet, quod alteri malum est.
 Quod reliquum vero est, nullo modo etiam in genere dici posse,
 credo, mortis poenam intuitu delinquentis esse poenam, cum
 malum,

malum, ad quod percipiendum sensus deficiunt, ut malum cogitari nequit, nec sublata existentia amplius quid in morte punire efficere potest. Unde recte illi docent, qui admissio discrimine inter *poenam realem et idealem*, mortem poenam realem quidem esse statuunt, negant vero idealem.

Hac ex ratione, si de fine mortis poenae intuitu delinquentis loqui velis, recte in *Russia* poenae capitales sublatae sunt, et *Beccaria* in tr. *Von den Verbrechen und Strafen* § 26. mortis poenas reprobat, attamen, quia non vnicus hic finis attenditur, qui in puniendo positus est, non probare hoc possumus. Quod *Beccariae* argumentum vero attinet, hoc potissimum in eo est, quod nemo in ciuitate ius habeat, de vita alterius disponendi. Recte hoc, directe scilicet nemo illud ius habere et exercere potest, sed per indirectum ex obligatione ad finem, sequitur obligatio ad media sufficientia. Si per male facta mea ceteris imminet idem simile damnum, necesse est, ut hi curent, quo se tutos reddere possint, et ob hunc finem maxima quaeque licita et sunt, et debent.

§. VII.

b) *neque minus ratione reliquorum maleuolorum*
Deinde etiam probare possumus intuitu reliquorum ciuium hanc mortis poenam nullum habere finem. Quid enim? poena

quae ad exemplum infigitur, nec tamen poena est intuitu eorum, qui eodem modo aliquando delinquere possunt, nullos habet effectus. Idem scilicet, qui simile delictum committunt h. e. homicidae ex vitae taedio alterius interfectionem vt medium ad sui interfectionem cogitant, vnde sequitur, multum abesse, vt deterreantur, vt potius inuidentur ad delinquendum, quia medium magis congruum inuenire non possunt. Quapropter valde absolum mihi esse videtur, illi ipsi media porrigere, vt finem consequatur, quem prohiberi, salus publica iubet.

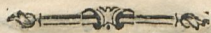
§. VIII.

Dubia, quae ob ante dicta moueri possunt et quidem primum ex

S. S. defantum.

Plurima nobis obiici possunt dubia, quorum duo tantummodo digna habemus, vt ad ea respondeamus. Primum quidem est; quod diuersis in locis S. S. ob interfectionem hominis mortis poena dicitur, quo potissimum pertinent, Exod. XXI. v. 12. Gen. IX. v. 6. Sed ex omnibus locis his luculenter apparet, hanc poenam secundum diuinam intentionem solummodo esse politicam, ob statum societatis ciuilis et securitatem publicam necessariam, quod potissimum ex Exod. XXI. v. 20. seq.

patet

patet, vbi nonnulli a mortis poena, licet ob dolosam interfectionem liberantur, quod fieri nullo modo ab eodem summo legislatore Deo potuisset, si de qualibet interfectione in quolibet statu fuisset sancitum. Neque etiam vilo modo ex natura et indole ipsius huius delicti demonstrare quisquam poterit, confectarium necessarium hoc esse, vt delinquens morte puniatur, aut absolute sine vlla restrictione non pro diuersitate circumstantiarum queat alia poena admitti. Quid? quod, omnes poenae, quarum ratio potissimum in bonitate cum sapientia administrata ponitur, tanquam media ad finem considerandae sunt, et ex hoc facillime sequitur, illas etiam pro fine isto derminandas esse. Eodem modo Deus agit et ager.

§. IX. *Alterum ex regulis iustitiae desumptum.*

Alterum, quod accurrere potest dubium, est, quod contra regulam iustitiae offendamus, quo scilicet atrocius delictum, eo maiorem esse debere poenam; ideoque interfectionem hominis non maiori poena puniri posse, quam delinquentis occisione. Sed tamen regula ista sapienter facta, hoc in casu nullo modo applicari potest. Poena enim, quae intuitu delinquentis poena non est,

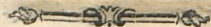
est, neque maior esse, neque cum poenis aliis generis comparari potest. Sequitur inde, ut, salua ista generi humano salutari regula, aliud excogitetur, quod poena in dato casu sit, et quantitatem comparationemque admittat. *sup* Iam satis de inconuenientia mortis poenae ob delictum, eade quo agimus, dictum videtur; necesse itaque est, ut principia eruamus, quibus sententia nostra fundari possit ac nititur. *lib. 1. tit. 1. §. 1. ubi dicitur non esse licitum alii cuiuslibet delicti poenam imponere, sed quae sunt poenae ratione.* §. X. *inimica ratio esse non potest.*

Verum poenarum, quae civilem securitatem turbant, fundamentum, ex relatione mediarum ad finem obtinendum. *ubi dicitur non potest.*

Diximus iam antea, poenarum finem in societate civili, qua tali infligendarum praecipuum hunc esse, ut ceteri ciues maleuoli a committendo eodem delicto deterreantur, cui nunc addere volumus alium, qui est, ut et reliqui omnes a metu, ob quem tamen ciuitatem ingressi sunt, liberentur, ideoque, ut securitas interna tueatur. Securitas ista, quae ut stans, in quo nulla mala imminet, cogitari solet, ut finis spectatur, ad quem obtinendum tum ciuium actiones dirigi, tum etiam eorum facta, quae illum ipsum destruere possunt, quibuscunque mediis coerceri debent. *lib. 1. tit. 1. §. 1. ubi dicitur non esse licitum alii cuiuslibet delicti poenam imponere, sed quae sunt poenae ratione.* Iam vero media haec non necessario ut poenae

cogi-

cogitantur, sed fieri potest, ut securitas a maleuolo laesâ aliis me-
 diis obtineatur, sociique tuti fiant, absque vilo malo, quo de-
 linquens afficiatur, modo sufficiant, ne conatus laedendi existat,
 aut si adsit, ne noceat. Non itaque omnia ciuium sociorumque
 delicta necessario puniri debent, sed quibuscunque aliis mediis
 sufficientibus coercere potest magistratus. *sup* Nullo vero modo
 vereor, ne sint, qui existiment, me aut omnes poenas sustulen-
 das velle, aut mitius, ac debet, in delinquentem animaduerten-
 dum esse. Impugnare solummodo volo pruritam istum puniendi,
 quo plurimos nostratium laborare video, absque vlla ratione.
 Quaero enim ex te, vtrumne eodem modo sapiens iustusque
 pronuciari possit superior, qui facultatem nocendi amplius de-
 linquenti adimat, sublata occasione laedendi, aut in ipso delin-
 quente, aut in aliis laesionum rebus circumstantibus, ac is, qui
 generalem, ut dicunt, iustitiae normam strictissime obseruans
 rigorose animaduertit in eos, qui maleficiis intulerunt laesio-
 nem? Non quidem haec omnia, uti breuibus dicta sunt, ad
 nostrum institutum applicari possunt; sed tamen praemittenda erant,
 ut faciliori modo nunc sequentia intelligi determinarique possint.

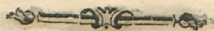

§. XI. *Inde poena homicidii, ex vitæ raedio commissi, indicatur.*
 Iam quaeritur, quænam poena, ob homicidium ex vitæ
 raedio ad oppetendam mortem commissum, statuenda sit, aut ut
 nostro more loquamur, quodnam medium tanquam sufficiens,
 adhiberi debeat, quo cessent in posterum in ciuitate eiusmodi de-
 licta? Absonum esset, ob quodlibet delictum poenam requirere
 aut adeo delicto æqualem, si eodem facto, quo poena irrogatur,
 alia ratione, ommissa poena, et alterius conatus amplius caeden-
 di impediatur et reliqui deterreantur. Verum enim vero nolu-
 mus hic poenarum præcepta tradere, sed potius insistamus quæ-
 stioni, quale medium sufficiens excogitari possit, ad malignita-
 tis coercionem. Quodsi igitur hoc in societate ciuili maxime
 necessarium est, eodem modo, quo finis obtinetur, simul alia
 ratione reipublicæ salutis consulamus.

§. XII. *quæ est incarceration, autem non*
 Atque ego quidem nullum medium ad coercendos huiusce
 generis maleuolos, et ad obtinendam securitatem publicam magis
 aptum idoneumque puto, quam carceres et quidem perpetuos.

Cor-

Carceribus locum dandum esse prius demonstrabimus, et quidem
 ex ipsa huius delicti natura atque indole. Delictum scilicet, de
 quo nobis oratio est, tam ortum, quam perpetratum est, ex
 vitae humanae taedio, ut meliorem, ex peruersa nempe opi-
 nione, moriatur morrem delinquens, qui satius duxit interfici,
 ad mortem condemnatus, quam proprecidam esse. Mortem
 suam igitur ut summum bonum sibi cogitat, ad quod obtinen-
 dum frigidus manus innocentis sanguine cruentat, vitae suae per-
 taeus omni, qua ipsi par est, animi tranquillitate exspectat finis
 obtentionem. Quem itaque si velis ad mortem condemnare,
 ipse illius boni participem facturus esses; ita, ut multum abes-
 set, ut haec mors tamquam poenae malum cogitaretur, ut potius
 beneficia tua in illum cumulare videreris. Est quidem haec
 mortis illatio in spectatorum oculis malum, quod accidere potest,
 maximum, usque dum rationes vitae suae contemnendae defint;
 his vero existentibus, quilibet ante derestatam mortis condemna-
 tionem summa voluptate acceptabit. Caue igitur, ut beneficia
 in illum conferas, qui illis indignus, alios ad eadem, quibus ipse
 deliquit, inuitare potest.

§. XIII.

quae grauissima est, ob atrocissimum delictum.

Sin autem punire eiusmodi delinquentem velis ac debeas, quaeras, amabo, grauiorem poenam, quam quae est condemnatio delinquentis ad vitam, multo deteriorem et tristiolem, quam ante perpetratum homicidium vixit; credo fortasse ex mente delinquentis vitam continuare ipsi esse summum malum, cuius effugiendi gratia alterum innocentem occidit. Recte igitur ad vitam condemnatio ipsi grauissima poena erit, idealis scil. (sec. § 6) et hoc sufficit ad puniendum eum, qui atrocissimo modo deliquit. Attamen, vt omnis ambiguitas euitetur, et dubia, quae forsitan moueri possint, declinentur, cogites velim, homicidium istud ceteris periculosum tanquam medium ad illicitum finem, ex quo sequitur, vt ad destruendum finem hunc, media solummodo eripiantur et ad auertendum imminens periculum salutaria adhibeantur. Satisfactum igitur erit saluti reipublicae, simulque delinquens eodem grauissimo malo afficitur, a quo se liberandum curauit. In illo tamen nonnulli offendere poterunt, quod haec ad vitam condemnatio intuitu reliquorum non poena exemplaris censenda sit; sed hoc non curamus. Quid enim? poena in

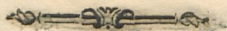
exem-

exemplum solummodo iis statuitur, qui eodem delicto se aliquando maculare volunt, qui eundem finem per alterius interfectionem obtinere audent; jam vero si impossibilis sit horum periculosissimorum mediorum usus, cessante nempe effectu, non existet maleolus, qui amplius in aliorum vitam inuadat, et optime actum erit de salute publica.

§. XIV.

Quod explicatur regulis iustitiae.

Quod si etiam ex alio fundamento, quam ex relatione medii ad finem, punire volueris vitae suae pertaesum homicidam, et potius iustitiae regulis inhaereas, quae in iustitia distributiua, uti artis periti loqui solent, fundatae esse dicuntur, credo omnino inter carceris poenam et huiusmodi delictum omnem adesse proportionem. Ex mente enim tua atrocissimum delictum grauissima poena coerendum est; iam vero, quatenam poena grauior esse potest, quam vitam viuere, cuius taedium omnem humanitatem exuendi occasionem praebuit? miseriam pati, ad quam effugiendam, nec religio, nec humanitas, nec pietas satis esse potuerunt? Quin imo, si poenarum sapientiam desideras, quis sapientior in puniendo erit, quam is, qui simul gladium e maleuolorum manibus extorquet, quo una cum

aliis se ipsos destruunt. In eo autem maxima cernitur iustitia, quod beneficiendo tum delinquenti, tum ceteris omnibus consulari; non enim iustus semper stricto gladio incedit, sed mox mala infert bonis, mox bona malis hominibus, prout scilicet mediorum vsus ad optimum finem obtinendum iubet.

§. XV.

Carceres perpetui esse debent, ob periculi perduratiorem.

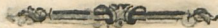
Neque vero ad omnis generis carceres condemnatio aequales effectus habebit, nec habere potest. Diuersi scilicet possunt esse carceres, tum pro diuersitate temporis, s. ratione durationis, tum pro diuersa qualitate. Quoad prius diuisionis fundamentum sunt vel perpetui, vel temporarii. Iam quaeritur, ad quosnam condemnandus sit talis homicida? et ego credo, nullos alios admitti posse, nisi perpetuos. Is enim vitam magis fugit, quam alius vitae cupidus mortem, et ex carceribus dimissus, non emendatos mores allaturus creditur, sed potius eodem modo, ac antea in alios seque ipsum facere perget; non enim proprie ab incarceratione hi effectus desiderantur in homicida, qui ab alia poena temporaria expectari solent, quia emendationis incapax est is, quem viuere caeder. Neque etiam

Ob aliorum salutem plenamque securitatem, quam postulant, dimittendus est, a quo quilibet mortem adhuc timere potest, quod in alios delinquentes non pari ratione cadit.

§. XVI.

Ob delicti atrocitatem.

Deinde etiam necesse est, ut carceres perpetui sint, quia iam antea edoctum est, grauissimam excogitari debere poenam, qualis est condemnatio vitae pertaesi ad vitam, cuius exitum ipse non videt. Cum vero etiam simul in aliorum exemplum condemnatur, nunquam committat iudex, ut aliqui sint, qui ex poenarum termino finali, mortis nempe condemnatione, rationes desumant, eodem modo delinquendi, quod prohiberi optimus quisque postulat. Neque etiam intelligi potest ea ex carceribus liberatio, qua dimittitur, ut iterum societatem civilem ingredi possit, absurda foret haec opinio; sed mens est, ne post aliquot annos, carceribus vsque eo inclusus, morte afficiatur; hoc enim nihil aliud esset, quam beneficiis terminare vitam, quae ob inhumanitatem delinquentis, ob exemplum, ob aliorum securitatem, ob maleuolorum deterritionem, aeterna, si posset, esse deberet. Non itaque iudex aliquis existere

stera debet, qui medium aliquod tenere velit, aut duplici modo puniri credat, si per aliquos annos ad miserissimam vitam delinquens condemnetur, et postea interficiatur.

§. XVII.

De qualitate carcerum.

Quod denique qualitatem carcerum attinet, ad quos homicida condemmandus est, equidem credo, nullam generalem regulam hic constitui posse, sed potius ex vitae conditione, cuius taedio commotus delinquens delictum perpetravit, hoc aestimandum esse. Ex quo sequitur, ut 1) quo deterior vitae conditio fuit, cuius delinquens taedio afficiebatur, eo deteriores carceres futuri sint, 2) quo maius taedium hoc fuit, eo magis curare debet, ut causae taedii perdurent, quantum fieri potest. Melius autem haec omnia ex qualitate personae, ex diversitate circumstantiarum, aliarumque rerum diiudicare debet Iudex, quod facile fieri potest, si modo velit, ista, quae generaliter a nobis proposita sunt, ad casus singulares diligenter et caute applicare.

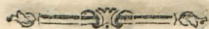

De modo puniendi delinquentem.

Neque vero hoc probare possumus, quod omnes eae poenae, quae in aliorum exemplum statuuntur, quod tamen potissima publicarum poenarum ratio est, unico, ut ita dicam, ictu afficiantur, postea vero omnium obliuioni tradantur. Maliam, quod praesens est oculis, metuere derefarique solemus, et anxie euitamus, ne causae malorum illorum in nobis ipsis deprehendantur. Quapropter persuasum mihi est, optime de salute et securitate publica, non quoad hoc solummodo delictorum genus, sed etiam quoad cetera agi videri, si delinquentes, licet non quotidie, nec statis temporibus, tamen extraordinariis diebus, quibus singularis deberur ciuium attentio, in publicum protrahantur et praecesta, sub motu publico, delicti ratione, si specie facti et sententia condemnatoria, iterum, pro qualitate nempe delicti, poena aliqua publica afficiantur. Ex quo fundamento, non recte ii facere videntur, qui omnem spectatorem a spectaculo prohibent, cuius spectandi cupiditatem magis humanitati, quam rerum nouarum et extraordinariarum curae atque auuiditati adscribendam esse putarem; et falsum est, quod putent

D

qui-

quidam, poenam effectu suo destitui, si plures adsint, qui constantem et intrepidum moribundi animum testentur. Credo equidem, istos viros, quod pace illorum dictum sit, alterum extremum vitantes in alterum esse detrusos; magis potius nocet clandestinitas poenae, quam intrepidi morientis adspectus. Ut autem ambo nociva euitentur, aut, si hoc non omnimode fieri possit, alia poenarum ratio inuenienda est, qualem esse antea a nobis traditam certissime credo.

§. XIX.

Quinam ex vitae taedio delinquens habendus sit.

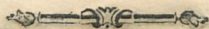
Iam vero oritur quaestio, quinam delinquentes pro talibus habendi condemnandique sint? et ego distinctius hoc tractandum esse, censeo. Primum igitur est, quod cauere omnis iudex debet, *ne propriam confessionem, ex vitae taedio commissam esse homicidium*, ut sufficientem rationem accipiat ad huius generis condemnationem. Si enim carcerum poena in tali homicidio legibus criminalibus dicitatur, homicida aut vere vitae suae pertaesus alterum interfecit, aut non. Priori in casu, leges criminales non ignorans, nunquam confitebitur, se ex vita taedio delin-

deliquisse, quia finem suum non consequeretur; posteriori vero in casu, homicida semper simulare studebit taedium vitae: Si illud, non opus est, ut regulae iudici praescribantur, sin vero hoc, caute procedendum est. Neque ego dubito, quin ex facti circumstantiis et ex vita ante facta facili modo hoc determinari possit ac debeat. Non enim necesse est, uti hucusque fieri solebat, ut delinquens ex vitae taedio, se ipsum in iudicis manus tradat et causam delicti ipse confiteatur, alia potius cognoscendi media adsunt, qualia sunt, vitae conditio, fortuna adversa, temporum calamitas, et quae sunt huius generis. Hoc itaque diligenter diiudicare, iudicis arbitrio relictum esse debet, qui iam alias in ceteris delictis cognoscit, licet non de qualibet circumstantiae diuersitate leges existant. *suboq*

§. XX.

Quaenam denique poena in dubio statuenda sit.

Quodsi vero dubium est, qualis homicidii causa adsit, ardua res est, determinare, qualis poena in dubio admittenda sit. Duplici ratione consulendum est publicae salutis, tum ut homicida e medio tollatur, ne in posterum noceat: tum ut re-

liqui deterreantur a committendo simili delicto; hanc ob causam melius est, ad securitatem publicam promouendam, vt poena mortis consueta afficiatur. Si enim ob rem dubiam ad carceres illum condemnare velles, efficeris potius, vt vnicus tandem modo finis obtineretur, qui est, ne amplius a delinquente res publica turbetur, sed deest alter, vt deterreantur, ad quod nunquam carcerum poena sufficiet, quae, tamquam multo minus malum, quam mors, cogitationem quoque relinquit, aliquando e carceribus sperandam esse dimissionem, aut per fugam se saluaturum esse; neque etiam deerunt, qui ita fraudulenter agant, vt dubia res fiat iudici, quo mortis poenam effugiant. Vt itaque vterque poenarum finis valeat, mortis poena potius distitanda erit reo.

F I N I S.

GENE-

GENEROSISSIMO ATQVE DOCTISSIMO
 RESPONDENTI
 BERNARD. THEOPH. AB ENCKEVORT

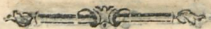
S. D.

PRAESES.

Quod TV Parenti Optimo, Praeceptoribus, Commilitonibus atque Amicis, toti denique litterarum orbi offerre voluisti munus, eo gratius acceptiusque est, quo maiora a TE, VIR GENEROSISSIME, optimus quisque expectat. Laudes TVAS, excellentesque ingenij virtutes, quas in TE, inde a quo TE noueram, mirari solebam, celebrare aut amplificare nolo; notae sunt omnibus, quibus TE cum hucusque versari contigit; id tamen praetermittere non possum, ut TIBI ex animo gratuler de profectibus istis eminentissimis, quos iam in grauioribus studiis, quae inferiora subsellia fugiunt, cum omnium laude fecisti; ut gratuler Optimo Parenti, pie summoque cum studio Colendo, de filio, quem

D 3

ipsae

ipsae Musae finxisse et in sinu fonte videntur; nato factoque ad
 artes, non eas solum, quae ab humanitate dulco nomen acceperunt,
 sed etiam, quae frontem solent obnubilare; ut gratuler denique,
 Commilitonibus et mihi de amico, omni studio in aeternum perfequen-
 do. Ornare voluisti generosissimam gentem TVAM elaboranda de-
 fendendaque disputatione, quae non tritas opiniones, centies dictas,
 redolet, sed potius materiam tractat, toti generi humano, imprimis
 vero societati civili saluberrimam. Fecisti itaque, in quo maxima
 cerni debet prudentia atque virtus, et ita TE praestitisti, qualem
 potissimum in posterum TE expectant ciues. Quod reliquum est,
 TVO amori atque beneuolentiae commendatissimum me habens, rogo.
 Dabam Halae d. XXX. Oct. MDCCLXXII.

VIRO

GENE

VIRO GENEROSISSIMO
 ATQVE
 DOCTISSIMO RESPONDENTI
 AMICO SVO AESTVMATISSIMO
 S. P. D.
 ERNST GOTTLIEB DALLMER-

Si quid mihi umquam illa in consuetudine, quae mihi TE cum per
 anni, et quod excurrit, spatium, contigit, laetum atque iucundum,
 hoc sane fuit, quod TE in eo nunc esse videamus, ut propediem
 primum Specimen diligentiae TVAE editurus, idemque contra Doctif-
 siorum Virorum dubia e cathedra Academia defensus sis. Neque
 vero consuetudine quadam aut pruritu scribendi factum est, ut haec
 litteras TVAE eruditissimae dissertationi annexas esse velim, sed quia
 non potui non, quin TIBI incredibilem meam laetitiam, quam ex
 TVA laudabili vitae studiorumque ratione capio, publice TIBI signi-
 ficem. At TVA humanitas atque modestia, quae omnibus innotuit,

me prohibent, quominus laudes TVAS enararem, licet eruditio TVA
 morumque elegantia, quae TE ornant, uberrimam mihi dicendi ma-
 teriam praebent.

Accipe itaque tantum quaeso, candidam meam gratulationem.

Gratulor TIBI ex animo, non tantum de Specimine hocce eruditionis
 TVAE, quod editurus es, sed etiam quod magis est, de reliquis
 TVIS Virtutibus, quibus inter multos conspicuus es. Persequere,

quam ingressus es viam, quippe quae ad virtutis templum optimum
 quemque ducit; ita aliquando spem, quam de TE concepimus, a
 TE non solum impletam, sed et prorsus exsuperatam esse, videbimus.
 Gratulor quoque Viro Perillustri, Patri TVO optimo, Fautori meo
 incomparabili, quem ad cineres usque pia mente colam, de filio tanti
 ingenii, qui gloriam a Maioribus acceptam, non solum tuebitur sed
 etiam augere et amplificare studebit optime. Vale carissime, et
 quem amorem mihi semper significasti, eundem mihi conferua. Da-
 bam Halae d. XXX. Octobris. MDCCLXXII.

ULB Halle

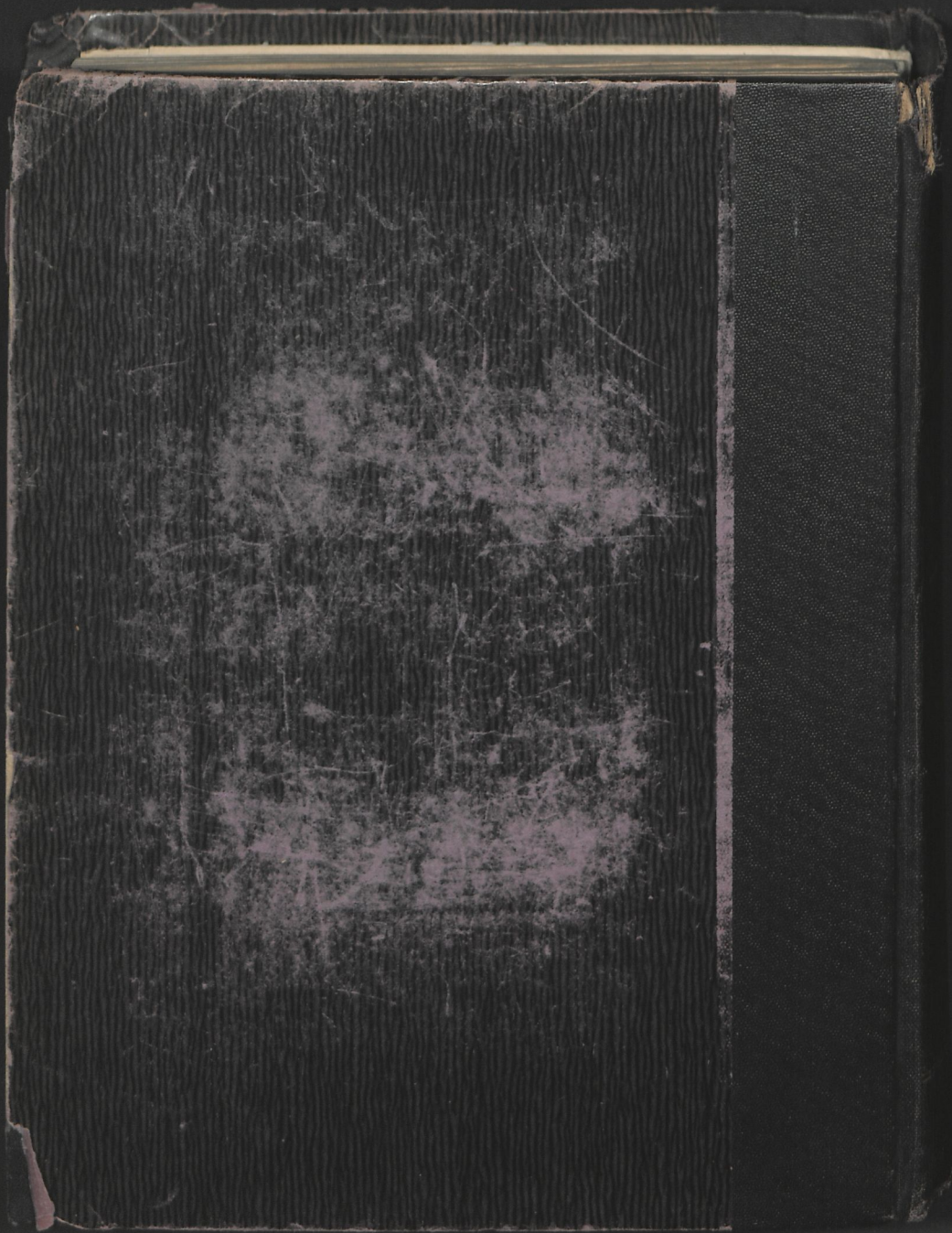
3

002 169 592

sb

B.I.G.

Farbkarte #13

1792
Gr. 11. num. 23.
4
3^a

DE
HOMICIDIO EX VITAE TAEDIO

AD
OPPETENDAM MORTEM COMMISSO
NON MORTIS POENA
SED PERPETVIS CARCERIBVS PVNIENDO
BREVIS COMMENTATIO.

P. 434

GVSTAPHO ENRICO
QVAM
AVCTORITATE

EXCELLENTISSIMI PHILOSOPHORVM ORDINIS
P R A E S I D E
IOAN. MELCH. GOTTLIEB BESEKE

IVR. VTR. AC PHILOSOPH. DOCTORE
ET REG. SOC. VIADR. SODALI
DIE XXXI. OCTOBR. MDCCLXXII.

PLACIDO ERVDITORVM EXAMINI SVBIICIT
AVCTOR
BERNARDVS THEOPH. AB ENCKEVORT
EQVES-POMERANVS.

HALAE MAGDEBVRGICAE
STANNO FRIDERICI AVGVSTI GRVNERTI.

